

การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย :
อำนาจและหน้าที่ รูปแบบ และประเด็นปัญหา
Public Service of Thai Local Government Organizations :
Power and Duties, Form and Issues

วรฉัตร วรिवรรณ^{1*}
Warachart Wariwan^{1*}

Received : July 3, 2023; Revised : August 1, 2023; Accepted : August 1, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานทางปกครองซึ่งทำหน้าที่บริการสาธารณะตามภารกิจที่รัฐมอบหมาย และมีอำนาจและหน้าที่ของตนตามกฎหมายในการจัดทำบริการสาธารณะที่ครอบคลุมความต้องการและความจำเป็นขั้นพื้นฐานการดำรงชีวิตของผู้คน การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีรูปแบบและวิธีการจัดทำบริการสาธารณะที่หลากหลาย ทั้งในมิติที่กฎหมายให้ดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะด้วยตนเองตามศักยภาพ หรือการมอบหมายให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะแทน หรืออาจจะร่วมกับบุคคลอื่นหรือนิติบุคคลอื่นในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างในภารกิจที่ต้องอาศัยบุคลากร เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่แตกต่างออกไป

การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ยังประสบปัญหาบางประการ ได้แก่ (1) ปัญหางบประมาณที่ไม่สมดุลกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ซึ่งรัฐบาลควรแก้ปัญหาโดยการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม (2) ปัญหาความร่วมมือระหว่างกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันในภารกิจสำคัญที่มีผลกระทบต่อ

¹คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : warachara@hotmail.com

Citation : Wariwan, W. (2024). Public Service of Thai Local Government Organizations : Power and Duties, Form and Issues. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 2(1) : 105-120;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.7>

ประชาชน และ (3) ปัญหาการทุจริตในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสภาท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาชนควรสร้างบทบาทที่เข้มแข็งในการร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ (Keywords) : การบริการสาธารณะ, รูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

A Local government organizations as administrative agencies that perform public services according to missions assigned by the state and have their powers and duties according to law to provide public services that cover the needs and basic necessities of people's lives. public services of local government organizations must therefore have various formats and methods for providing public services, both in the dimension that the law allows them to carry out public service activities by themselves according to their potential or by entrusting the private sector to provide public services instead or may collaborate with another person or entity to provide certain public services in a mission that requires different personnel, tools, and technology.

Public services of Thai local government organizations still face some problems, including (1) budget problems that are not balanced with the missions of small local government organizations, which the government should solve by allocating subsidies to local government organizations fairly (2) problems of cooperation among local administrative organizations in providing public services, in which local administrative organizations should prepare cooperation agreements together in important missions that affect the people and (3) problems of corruption in the provision of public services of local government organizations, where local councils and civil society organizations should create a strong role in jointly inspecting the work of local government organizations.

Keywords : Public Service, Form of Public Service Arrangement, Local Government Organization

Citation : วรฉัตร วรวิวัฒน. (2567). การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : อำนาจและหน้าที่ รูปแบบ และ

ประเด็นปัญหา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(1) : 105-120; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.7>

บทนำ (Introduction)

การบริหารราชการแผ่นดินที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นต่างมีภารกิจสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะของตนตามกฎหมายนั้น เป็นผลจากความสลับซับซ้อนและความเติบโตของปัญหาสังคม ที่ลำพังเพียงรัฐบาลหรือรัฐส่วนกลางมีข้อจำกัดในด้านศักยภาพการจัดทำบริการสาธารณะในอันที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุม ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการปกครองโดยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ จึงมีความจำเป็นต่อความเป็นรัฐสมัยใหม่ที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะที่ครอบคลุมความต้องการความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น

บทความนี้ จึงต้องการสะท้อนให้เห็นในประการแรกคือ ความหมายและความสำคัญของการจัดทำบริการสาธารณะ ประการต่อมาคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะอย่างไร ประการที่สาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะอย่างไร และประการสุดท้าย ผู้เขียนต้องการนำเสนอประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

ความหมายของการบริการสาธารณะ

สำหรับ “ความหมายการบริการสาธารณะ” มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ประยูร กาญจนดุล (2538 : 36) ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน และเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ตอบแทนมากที่สุด รวมถึงประชาชนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการรับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

อรทัย ก๊กผล (2552 : 4) ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง การบริการหรือกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาวยการหรืออยู่ในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2560 : 32) ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรม (Activity) ของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลมหาชนเป็นผู้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง และกิจกรรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ และตอบสนองความต้องการของประชาชน

โดยสรุป การบริการสาธารณะ หมายถึง การบริการหรือกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือความจำเป็นสาธารณะ ในอันที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนหรือพลเมืองแห่งรัฐซึ่งการบริการสาธารณะอาจอยู่ในการควบคุมหรือกำกับดูแลของฝ่ายปกครองหรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

หลักการสำคัญของการจัดทำบริการสาธารณะ

การจัดทำบริการสาธารณะนั้น ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้ (จรัส สุวรรณมาลา, 2542)

หลักผลประโยชน์สาธารณะ เป็นความต้องการส่วนรวมของประชาชนทั้งประเทศ ทั้งในลักษณะผลประโยชน์ของรัฐหรือความเป็นเอกภาพของรัฐ เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เป็นต้น และผลประโยชน์สาธารณะของท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงของพลเมืองที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้คนในท้องถิ่นอื่น

หลักประสิทธิภาพในการจัดการ เป็นการคำนึงถึงคุณภาพของบริการสาธารณะและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชน ซึ่งต้องมืองค์กรที่มีความเหมาะสมทั้งทางการเงิน บุคลากรและความสามารถด้านอื่น ๆ ที่จะจัดบริการสาธารณะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และการจัดบริการสาธารณะใด ๆ ควรต้องประหยัด ถ้าสามารถใช้เงินงบประมาณจำนวนน้อยที่สุดเพื่อทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้จำนวนมากที่สุด

หลักความรับผิดชอบในการจัดบริการ หากเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของหน่วยชุมชนระดับใด ควรมอบให้หน่วยการปกครองระดับนั้นเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนั้น สนองตอบความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ดีที่สุด อยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของชุมชนนั้น ๆ

หลักความสามารถของท้องถิ่น มีพื้นฐานแนวคิดว่าการดำเนินกิจกรรมสาธารณะทั้งหมด เป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับล่างสุดเสมอ ซึ่งหน่วยการปกครองในระดับสูงขึ้นไปจะเลือกดำเนินกิจกรรมสาธารณะใด ๆ ก็ต่อเมื่อหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่างไม่มีความพร้อมหรือไม่มีศักยภาพพอที่จะดำเนินการได้ และอาจเกิดปัญหากระทบกับท้องถิ่นอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดผลผลเสียหายต่อประเทศชาติและสังคมโดยรวม

หลักการกำหนดระดับหน่วยบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด ซึ่งเป็น (1) หน่วยบริการระดับล่างสุด (มีความใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการมากที่สุด) ที่มีความสามารถในการวางแผน จัดการผลิต และหารายได้มาใช้จ่ายในการจัดบริการได้อย่างสมบูรณ์ และ (2) เป็นหน่วยจัดบริการมีพื้นที่ในการให้บริการครอบคลุมประชากรหรือพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการจัดบริการ และประชาชนผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการจัดบริการทั้งหมด

หลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งขนาดของชุมชน (จำแนกประชากรในชุมชน) ต้องเอื้ออำนวยให้สามารถบริการประเภทนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดบริการสาธารณะบางประเภทต้องมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ๆ หรือชุมชนขนาดใหญ่พอสมควรจึงจะประหยัดค่าใช้จ่าย ถ้าเป็นชุมชนเล็ก ๆ ก็อาจจะต้องจัดการผลิตบริการร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดการประหยัดและสามารถใช้ประโยชน์จากบริการเหล่านั้นได้เต็มที่

หลักการจำแนกหน่วยการกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน เป็นการนำหลักเกณฑ์การกำหนดระดับหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด และหลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด มาพิจารณาร่วมกันและวิเคราะห์บริการสาธารณะแต่ละประเภทและจัดสรรบริการลงไปในชุมชนระดับต่าง ๆ

หลักการกำหนดหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามขนาดและความซับซ้อน โดยการจำแนกหน้าที่การจัดบริการสาธารณะได้เป็น 2 ประเภท คือ บริการสาธารณะที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกิจการที่ต้องใช้เทคโนโลยี เงินทุนและบุคลากรที่มีความสามารถระดับสูง และบริการสาธารณะที่ไม่มีความซับซ้อนหรือมีเทคนิคมากนัก ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน

หลักการจัดกลุ่มภารกิจของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ที่สามารถจำแนกออกได้เป็น 6 กลุ่ม คือ (1) งานที่ต้องดำเนินการโดยส่วนราชการ (2) งานในเชิงพาณิชย์หรือเชิงอุตสาหกรรม (3) บริการสาธารณะที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการในรูปองค์การมหาชน (4) งานที่ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปทำแต่ต้องได้รับการสนับสนุนดูแลจากรัฐบาล (5) งานที่จำเป็นต้อง

ทำแต่มีหน่วยงานอื่นสามารถทำงานแทนรัฐได้ ก็ควรให้องค์กรเอกชนหรือองค์กรประชาชนรับไปดำเนินการ และ 6) งานที่รัฐไม่ควรดำเนินการต่อไปเพราะว่าเอกชนดำเนินการเองได้ ควรจะมอบหมายหรือถ่ายโอนให้เอกชนรับไปดำเนินการ

อำนาจและหน้าที่การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แตกต่างไปจากการบริการสาธารณะระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของรัฐ อันได้แก่ (1) การป้องกันประเทศและความมั่นคงของรัฐ เช่น ภารกิจด้านการทหาร (2) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การจัดระบบกระบวนการยุติธรรมและการควบคุมสังคม เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น กิจการตำรวจ กิจการศาล (3) การรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อความเป็นเอกภาพและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น กิจการเกี่ยวกับเงินตราซึ่งเป็นภารกิจด้านการคลังของรัฐ และ (4) ภารกิจในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และกิจการด้านการทูต เป็นต้น ซึ่งหากปล่อยให้ท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรรูปแบบอื่น ๆ ดำเนินการแล้ว ย่อมมีศักยภาพน้อยกว่าเพราะต้องพึ่งพางบประมาณจำนวนมาก ประกอบกับความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วยเช่นกัน ดังนั้น รัฐจึงจัดทำบริการสาธารณะประเภทนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2560 : 53)

การบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นนั้น มีการดำเนินการ 2 ประเภท คือ (1) บริการสาธารณะซึ่งรัฐมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และ (2) บริการสาธารณะซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีกฎหมายแบ่งแยกหน้าที่และประเภทของบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทจะเป็นผู้จัดทำ ได้แก่ บริการสาธารณะทางด้านสุขอนามัย บริการสาธารณะทางด้านเศรษฐกิจ บริการสาธารณะทางด้านสังคมและการศึกษา และบริการสาธารณะทางด้านวัฒนธรรม (De Soto, 1989 อ้างถึงใน อำนวย บุญรัตน์ไมตรี, 2559 : 29) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยทั้ง 5 รูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ต่างก็ต้องดำเนินกิจกรรมการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับอำนาจและหน้าที่การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยนั้น ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้แก่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.

2537, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายแม่บทสำคัญคือพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งเกิดขึ้นตามเจตนารมณ์เพื่อการพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น โดยกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะของเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ดังนี้²
(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ (4) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ (5) การสาธารณสุขปการ (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ (7) การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (9) การจัดการศึกษา

²มาตรา 16 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

Citation : Wariwan, W. (2024). Public Service of Thai Local Government Organizations : Power and Duties, Form and Issues. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 2(1) : 105-120;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.7>

เทศบาล เมืองพิทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ดังนี้ (ต่อ)

- (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- (24) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ตารางที่ 2 อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ดังนี้³
(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
(2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
(3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
(4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
(5) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(6) การจัดการศึกษา
(7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
(8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
(9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
(10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
(11) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
(12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
(13) การจัดการและดูแลสถานีขนส่ง ทั้งทางบกและทางน้ำ
(14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
(15) การพาณิชย์การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการ ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
(16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
(17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
(18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
(19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

³มาตรา 17 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

Citation : Wariwan, W. (2024). Public Service of Thai Local Government Organizations : Power and Duties, Form and Issues. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*. 2(1) : 105-120;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.7>

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ดังนี้ (ต่อ)

- (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ
- (21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (23) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- (24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (27) การส่งเสริมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีคนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (28) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ตารางที่ 3 อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร

มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ตามมาตรา 16 (เทศบาล เมืองพัทยา และ องค์การบริหารส่วนตำบล) และมาตรา 17 (องค์การบริหารส่วนจังหวัด)⁴

⁴มาตรา 18 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

Citation : วรฉัตร วรวิกรม. (2567). การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : อำนาจและหน้าที่ รูปแบบ และ

ประเด็นปัญหา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 2(1) : 105-120; DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2024.7>

รูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบและวิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทในประเทศไทย ทำได้ใน 5 รูปแบบ คือ (วุฒิสาร ตันไชย, 2559 : 43-53)

1) การจัดทำบริการสาธารณะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยอาศัยทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ ตามอำนาจในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามอำนาจของกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดรูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนให้ภารกิจที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะนั้น ๆ ได้เอง โดยมีกฎหมายให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้ว และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคยดำเนินการอยู่แล้ว โดยสามารถรับโอนได้ทันที นอกจากนี้ยังมีภารกิจที่รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในภารกิจเดียวกัน และยังคงกำหนดให้รัฐดำเนินการอยู่ต่อไป ในกรณีนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยยังนิยมจัดบริการสาธารณะด้วยตนเองในฐานะหน่วยงานหนึ่งในโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทน

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดำเนินการแทน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมอบหมายให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แทนได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทนมีข้อได้เปรียบเพราะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระการจัดบริการสาธารณะของตน และช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่มีความพร้อมและความเชี่ยวชาญมากกว่าในการจัดบริการสาธารณะบางประเภทสามารถดำเนินการแทนได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยผู้ที่ได้รับมอบให้ดำเนินการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

3) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการจัดตั้งสหการ (Syndicate หรือ Union)

การจัดตั้งสหการเป็นรูปแบบการจัดบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีอยู่ในกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยมายาวนาน ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นที่สามารถจัดตั้งสหกรณ์ได้ 4 ประเภท คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร ยกเว้น องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยการจัดตั้งสหกรณ์มีข้อได้เปรียบสำหรับการจัดบริการสาธารณะในอาณาบริเวณที่อยู่นอกเหนือเขตพื้นที่ ตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ 1 แห่งเป็นต้นไป เนื่องจากบริการสาธารณะบางประเภทต้องอาศัยความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากในการจัดบริการ เช่น การจัดการพื้นที่ทางธรรมชาติ การจัดการระบบการคมนาคม ฯลฯ นอกจากนี้ รูปแบบสหกรณ์มีข้อได้เปรียบในการช่วยให้การจัดบริการสาธารณะเกิดการประหยัดต้นทุนจากขนาด (Economic of Scale) เพราะการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งร่วมกันจัดบริการจะช่วยให้เกิดการประหยัดและความคุ้มค่ามากขึ้น อีกทั้งช่วยให้เกิดการระดมทุนร่วมกันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดบริการสาธารณะที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

4) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการว่าจ้าง (Out Sourcing)

ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ อาจซื้อบริการจากภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้ เพราะเป็นภารกิจที่ต้องใช้เทคนิค ทักษะ วิชาการ ความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองหรือดำเนินการเองแล้วไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่คุ้มทุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน หรือจากหน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์ หรือเคยดำเนินการ ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยการว่าจ้าง (Out Sourcing) มีข้อได้เปรียบเช่นเดียวกับการจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทน เพราะเป็นการช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระการจัดบริการสาธารณะให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ช่วยในการถ่ายโอนงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลัก และช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่มีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการจัดบริการสาธารณะบางประเภท แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ เป็นผู้ว่าจ้าง

5) การจัดทำบริการสาธารณะโดยการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยสามารถดำเนินงานในรูปแบบกิจการพาณิชย์ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท มีรูปแบบการดำเนินกิจการพาณิชย์ที่สามารถทำได้ตามที่กฎหมายกำหนดแตกต่างกัน และในทางกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการพาณิชย์

(Public-Private Partnership: PPPs) ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ได้ เช่น เทศบาลสามารถมีรูปแบบการดำเนินกิจการพาณิชย์ได้มากถึง 4 รูปแบบ (การดำเนินการด้วยตนเอง การก่อตั้งบริษัทจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด การก่อตั้งสหการ และการให้เอกชนร่วมลงทุน) ซึ่งการจัดบริการสาธารณะในรูปแบบการพาณิชย์มีข้อได้เปรียบเพราะสามารถหารายได้และแสวงหาผลกำไรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดภาระด้านงบประมาณจากภาครัฐ

ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

จากภารกิจและรูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนมีทัศนคติต่อปัญหา และข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กกับงบประมาณที่ไม่สมดุลกับภารกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ที่มีขนาดเล็กและมีประชากรน้อย แต่มีภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งเทียบเท่ากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่กว่า ซึ่งมีรูปแบบและสถานะทางกฎหมายเท่ากัน กลับได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อยกว่า จึงไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการพัฒนาที่ทัดเทียมท้องถิ่นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะต่อปัญหา คือ รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อท้องถิ่นขนาดเล็กซึ่งต้องพิจารณาภารกิจในการให้บริการสาธารณะและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนั้น ๆ เป็นหลัก มากกว่าการพิจารณาหลักเกณฑ์จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร เพื่อให้การจัดสรรเงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กสามารถพัฒนาการบริการสาธารณะของตนอย่างเต็มศักยภาพ

2) ปัญหาความร่วมมือระหว่างกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งแม้จะมีกฎหมายให้อำนาจสามารถดำเนินงานความร่วมมือได้ แต่ในสภาพความเป็นจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ยังมีความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะค่อนข้างน้อย อันเนื่องมาจากศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อีกทั้งข้อจำกัดด้าน

งบประมาณด้วยเช่นกัน หรือหากเกิดความร่วมมือระหว่างกัน ก็มักจะประสบปัญหาจากการมีอำนาจที่มากกว่าของท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่กว่าในเชิงการตัดสินใจทางการบริหาร และนำไปสู่ความไม่เป็นธรรมของผลประโยชน์สาธารณะในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมุ่งรับผิดชอบภารกิจบริการสาธารณะในพื้นที่ของตนเองตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะต่อปัญหาคือ ราชการส่วนกลางในฐานะผู้กำกับดูแลควรมีแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล และความเป็นธรรมของการจัดทำบริการสาธารณะ มาพิจารณาดำเนินความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้ประโยชน์สาธารณะสามารถเกิดขึ้นกับประชาชนทั้งสองพื้นที่หรือหลายพื้นที่ในความร่วมมือ และในระยะยาวควรมีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายการปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะ ให้ครอบคลุมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท และความร่วมมือในหลายระดับตามความจำเป็นและเหมาะสม

3) ปัญหาการทุจริตในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างการฮั้วประมูล การกำหนดราคากลางที่สูงเกินจริง การควบคุมงานเกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อการบริการสาธารณะที่ไม่ถูกต้องตามสัญญาอันเป็นการช่วยเหลือผู้รับจ้าง หรือแม้แต่การตรวจสอบการจ้างหรือการตรวจรับงาน ซึ่งจะพบเห็นเป็นกรณีพิพาทและมีการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งศาลมาโดยตลอด โดยปัญหาดังกล่าวนี้ อาจมีสาเหตุสำคัญในหลายประการ เช่น กฎหมายถูกระเบียบไม่รัดกุม เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่เป็นโอกาสในการทุจริต บริษัทเอกชนให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการก่อสร้างต่าง ๆ และการขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะต่อปัญหาคือ การพัฒนาและสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะมีองค์กรอิสระ (ป.ป.ช., ป.ป.ท.) ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 แล้ว สภาท้องถิ่นในฐานะผู้แทนประชาชนและองค์กรภาคประชาชนควรมีบทบาทอย่างเข้มแข็งในการร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการใช้งบประมาณดำเนินงานบริการบริการสาธารณะของท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใสคุ้มค่า และบังเกิดผลดีต่อประโยชน์สาธารณะ

บทสรุป (Conclusion)

การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย เป็นภารกิจสำคัญที่ครอบคลุมความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของผู้คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีความสามารถในการดำเนินการกิจตามกฎหมาย ทั้งที่เป็นภารกิจที่ดำเนินการเองตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรืออาจร่วมกับบุคคลอื่นหรือนิติบุคคลอื่นจัดทำบริการสาธารณะ หรืออาจมอบให้เอกชนดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะผ่านระบบการจัดทำสัญญาระหว่างกันด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะสามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมความต้องการของประชากรในพื้นที่และมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างยุติธรรมกับภารกิจด้านการพัฒนา เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กบางแห่งอาจได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ไม่สมดุลกับการพัฒนา รวมไปถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันในภารกิจที่เกี่ยวข้องกันในเชิงพื้นที่บนพื้นฐานของประโยชน์ร่วมกันของประชาชน และสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของเจตนารมณ์การปกครองท้องถิ่นคือ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งไม่ใช่เพียงการเลือกตั้งตัวแทนไปเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น แต่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีบทบาทอย่างแข็งขันในการร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส คุ่มค่า และบังเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

จรัส สุวรรณมาลา. (2542). **รัฐบาล-ท้องถิ่น ใครควรจัดทำบริการสาธารณะ**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2560). **หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ประยูร กาญจนดุล. (2538). **คำบรรยายกฎหมายปกครอง**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.

2542. (2542, พฤศจิกายน 17). **ราชกิจจานุเบกษา**, 48(114ก).

วุฒิสาร ตันไชย. (2559). **รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

อรทัย ก๊กผล. (2552). **เคล็ดลับการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่น: บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า'51**. กรุงเทพฯ : ส เจริญ การพิมพ์.

อำนาจ บุญรัตน์โมตรี. (2559). **แนวความคิดการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วารสารการเมืองการปกครอง. 6(1) : 25-37.

